

Onderwerp Pilot Vaktherapie	
Nummer	2023/200725
Portefeuillehouder	Leeuwen, B. van
Programma/beleidsveld	2.2 Voorzieningen Jeugd
Afdeling	JOS
Auteur	Zweers, M.
Telefoonnummer	023-5114491
Email	mzweers@haarlem.nl/ mlanting@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>In mei start de pilot voor de inzet van vaktherapie binnen jeugdhulp. Aan de gemeenteraad is door de toenmalige wethouder op 17 februari 2022 een toezegging gedaan een pilot te starten voor de inzet van vaktherapie binnen jeugdhulp. Deze pilot loopt tot en met april 2025.</p> <p>In deze nota leest u meer over de inhoudelijke kaders, het onderzoek en de planning van de pilot. De invulling daarvan is tot stand gekomen in samenwerking met de 023vaktherpeuten en het CJG. De resultaten en aanbevelingen van deze pilot zullen na afloop van de pilot gedeeld worden met de raad ter besluitvorming over het vervolg voor vaktherapie in het kader van de jeugdwet.</p>
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving. Het college brengt de commissie graag op de hoogte over de kaders en start van de pilot vaktherapie.
Relevante eerdere besluiten	Raadsinformatiebrief - Voortgang onderzoek vaktherapie (2022/1318312) in commissie Samenleving van 24-11-2022
Besluit College d.d. 11 april 2023	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Aan de commissie Samenleving is op 17 februari 2022 door de toenmalige wethouder een toezegging gedaan een pilot te starten voor de inzet van vaktherapie binnen jeugdhulp.

Vaktherapie biedt een behandeling voor mensen met een psychische aandoening of psychosociale problematiek. Een belangrijk kenmerk van vaktherapie is de non-verbale¹, ervaringsgerichte aanpak. Een non-verbale aanpak is passend bij cliënten die minder baat hebben bij een therapie die vooral verbaal gericht is. Denk aan jonge kinderen en personen die niet kunnen (vermogen) of willen praten over hun problematiek. Vaktherapie is de overkoepelende naam voor beeldende therapie, danstherapie, dramatherapie, muziektherapie, psychomotorische therapie, psychomotorische kindertherapie en speltherapie.

Op dit moment is vaktherapie niet ingekocht als zelfstandig jeugdhulpaanbod omdat het niet past in de vereisten van de huidige inkoop, zoals een registratie bij Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ)². Vaktherapie kan binnen het huidige inkoopstelsel wel ingezet worden als onderdeel van andere hulp waarbij een regiebehandelaar³ betrokken blijft. Ook kunnen ouders een PGB-aanvraag indienen om vaktherapie in te zetten.

Het Rijk is bezig met een landelijke Hervormingsagenda jeugd, waarbij onder andere wordt afgewogen of vaktherapie binnen jeugdhulp een passend ondersteuningsaanbod kan zijn. Deze landelijke Hervormingsagenda is voor de gemeente leidend. Indien duidelijke keuzes worden gemaakt over zaken die onderdeel zijn van de pilot, dan gelden de kaders vanuit de hervormingsagenda en zullen die worden geïmplementeerd in het gemeentelijk beleid. Dit kan dus invloed hebben op de koers en uitkomsten van de pilot, ook tijdens de looptijd van de pilot.

In deze informatienota informeert het college de raad graag over de inhoudelijke kaders, het onderzoek en de planning van de pilot. De aanvankelijk beoogde startdatum van de pilot was 1 januari 2023. Doordat het vinden van een projectleider langer duurde dan gehoopt kon pas per oktober worden gestart met de voorbereidingen.

¹ Non-verbale therapie - Therapie waarbij de nadruk meer ligt op het doen en ervaren als middel om tot verbetering te komen m.b.t. de hulpvraag en minder op het praten en analyseren. Bij *verbale* therapie ligt de nadruk meer op praten, reflecteren en analyseren om tot verbetering te komen m.b.t. de hulpvraag, minder op doen en ervaren.

² Vaktherapeuten kunnen en hoeven zich niet te registreren bij het SKJ. Vaktherapeuten hebben een eigen Register Vaktherapie.

³ Een regiebehandelaar - de zorgverlener die in het Landelijk Kwaliteitsstatuut GGZ (LKS) is aangewezen als erkende regiebehandelaar, en onder wiens verantwoordelijkheid de zorg wordt geleverd.

2. Kernboodschap

2.1 Aanscherping op de opdracht

De opdracht bij deze pilot zoals geformuleerd bij de toezegging aan de raad⁴ luidt *‘Een pilot opzetten om de effectiviteit van vaktherapie nader te onderzoeken. Door vaktherapie twee jaar als zelfstandige behandelvorm toe te voegen aan het lokale (Haarlemse) jeugdhulpaanbod naast de regionaal ingekochte jeugdhulp. De pilot heeft een beoogde duur van twee jaar en moet starten per 1 januari 2023. De uitkomst van de pilot bepaalt mede of de gemeente Haarlem vaktherapie in de toekomst toe zal voegen aan het gecontracteerde zorgaanbod als zelfstandige behandelvorm.’*

Voor de uitvoering van deze pilot is een budget van €150.000 beschikbaar.

Bovenstaande opdracht is, onder meer na gesprekken met diverse stakeholders, aangescherpt. Als gemeente en opdrachtgever gaan we over het naleven van de contracten en de (kwaliteits)kaders die daarin zijn meegegeven.

Het onderzoeken van de effectiviteit van de interventies van vaktherapie is logischerwijs aan de branche zelf of aan instanties zoals het NJI (bijvoorbeeld d.m.v. de databank effectiviteit jeugdinterventies). In gesprekken met de diverse stakeholders kwam vooral de behoefte naar voren helderheid te verkrijgen over de inzet van vaktherapie in het kader van de jeugdwet (ja/ nee/ voor wie). Zodoende richt de pilot zich op:

- het effect/ de meerwaarde van het inzetten van vaktherapie als op zichzelf staande therapie in het kader van jeugdhulp.

Zoals bij de oorspronkelijke toezegging van de wethouder aan de raad wordt het toegangsmodel via het CJG ook toegepast binnen de pilot. Dat wil zeggen, aanvragen lopen via het CJG waarbij de brede intake kan plaatsvinden.

2.2 Onderzoek van de pilot

Om te komen tot een onderbouwde afweging over vaktherapie binnen jeugdhulp in de gemeente Haarlem wordt onderzocht of deze aanname over vaktherapie juist is:

Vaktherapie inzetten als zelfstandig gecontracteerd aanbod heeft meerwaarde omdat daardoor een doelgroep wordt bereikt die nu niet of minder goed wordt bereikt.

Met deze aanname als kapstok zijn twee hypothesen opgesteld.

⁴ De toezegging is gedaan tijdens raadsvergadering 17 februari 2022 (2022/938920)

DOELGROEP

Er is een doelgroep die we beter kunnen bedienen door non-verbaal aanbod d.m.v. vaktherapie directer beschikbaar te maken.

TOELEIDING

De huidige route waarbij meerdere stappen nodig zijn om vaktherapie in te zetten in het kader van jeugdhulp is onnodig, kan sneller en eenvoudiger.

De hypothesen over doelgroep en toeleiding zijn erop gericht te onderzoeken of er een doelgroep te onderscheiden is die we op een verbeterde wijze passende hulp kunnen bieden. Specifiek door de toeleidingsroute naar de non-verbale, ervaringsgerichte hulp van vaktherapie eenvoudiger te maken. De doelgroep van de pilot zoals die is vastgesteld wordt tijdens de pilot geëvalueerd en waar nodig aangescherpt.

Deze doelgroep is als volgt omschreven:

Jeugdigen (0 tot 18 jaar) met een hulpvraag vanuit psychische, psychosociale en/of gedragsproblematiek, die onvoldoende in het voorliggend veld opgelost kan worden, waarbij bij de indicatie ingeschat wordt dat een non-verbaal, ervaringsgericht aanbod nodig is om tot verbetering te komen van de problematiek of om voorwaarden creëren die (verbale) vervolghulp beter mogelijk maakt.

Voor de hierboven beschreven doelgroep gaat het CJG tijdens de pilot de inschatting maken of de non-verbale hulp van vaktherapie voor een cliënt de best passende hulp kan bieden. Een dergelijke inschatting van passende hulp doen zij net als bij alle jeugdhulpaanvragen die bij hen binnenkomen. Nieuw is dat jeugdigen tijdens de pilot, anders dan in de huidige structuur, ook direct worden toegeleid naar vaktherapie.

Resultaten van de pilot

De hypothesen over doelgroep en toeleiding worden binnen de pilot onderzocht. Hierdoor komt de volgende informatie beschikbaar:

- a) Afbakening van de doelgroep, we weten of er een doelgroep is en wat deze groep kenmerkt.
- b) Zicht of een directere route naar vaktherapie meerwaarde heeft voor de cliënt ten opzichte van de bestaande route.

Na afloop van de pilot worden de onderzoeksresultaten, met conclusies over de aannames die aanleiding waren voor deze pilot, in een eindrapport met aanbevelingen aan de raad aangeboden.

Afbakening van de pilot

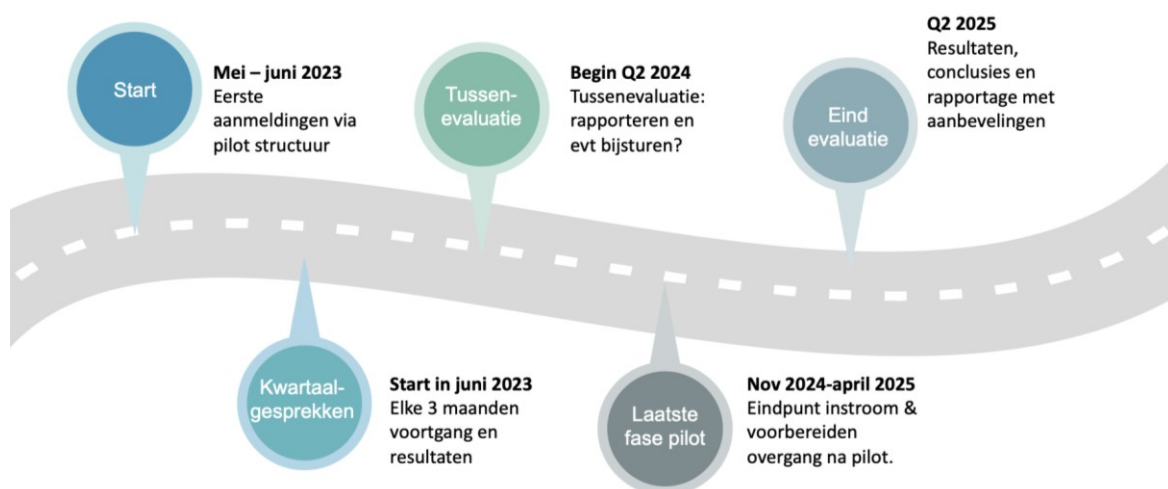
Deze pilot doet zoals gezegd geen effectiviteitsonderzoek naar de interventies van vaktherapie. De pilot gaat dus niets veranderen aan het feit dat de verschillende vormen van vaktherapie onvoldoende zijn onderzocht en dus niet bewezen effectief zijn. Wanneer er tijdens de pilot nieuw onderzoek beschikbaar komt over effectiviteit van de verschillende vormen van vaktherapie, dan wordt dat meegenomen in de aanbevelingen na afloop van deze pilot.

De pilot gaat naar verwachting geen kostenbesparing opleveren als het gaat om de inzet van hulp. Een mogelijke kostenbesparing in de toeleiding vanwege andere/minder processtappen is wel onderdeel van de pilot.

2.3 Proces en planning

In aanloop naar de start van de pilot is een projectgroep gevormd met een afvaardiging van de 023Vaktherapeuten⁵, het CJG en de gemeente. Gezamenlijk is gewerkt aan de kaders van de pilot en de praktische afspraken. Uiteindelijk start de pilot in mei 2023 met een looptijd tot en met april 2025.

In de onderstaande afbeelding is de globale planning van de pilot weergegeven. Halverwege wordt de raad geïnformeerd op basis van een tussenevaluatie. Na afloop wordt een eindrapport met aanbevelingen aan de raad aangeboden ter besluitvorming over een vervolg voor vaktherapie binnen jeugdhulp in gemeente Haarlem.

⁵ De 023vaktherapeuten zijn vier in Haarlem werkzame vaktherapeuten met elk een eigen praktijk die een groep vormen voor collegiaal overleg en advies.

3. Consequenties

De uitkomsten van de pilot kunnen leiden tot een aangepaste werkwijze binnen Haarlem m.b.t. toewijzing voor vaktherapie. Een aantal consequenties en risico's zijn hierbij belangrijk:

- a) De uitkomsten van de pilot kunnen ertoe leiden dat de gemeente Haarlem een andere positionering wenst van vaktherapie die niet in lijn is met de regionale inkoopafspraken. Dit betekent een lokale aanpassing dan wel alternatieve regeling voor Haarlem.
- b) De contractperiode van perceel 2 is 3 jaar (met de mogelijkheid van tweemaal een verlenging van 1 jaar). Wanneer het college na afloop van de pilot besluit vaktherapie blijvend in te willen zetten in het kader van jeugdhulp, is of een nieuwe aanbesteding nodig of een alternatief om vaktherapie in te kunnen zetten.

Zoals genoemd is de landelijke Hervormingsagenda jeugd leidend en kan de ontwikkeling daarvan van invloed zijn op de pilot en op het vervolg na afloop van de pilot.

4. Vervolg

In de periode mei 2023 tot en met 1 april 2025 zal de aangepaste werkwijze toegepast worden. Tijdens deze looptijd wordt onderzoek gedaan om te komen tot aanbevelingen voor het vervolg voor vaktherapie in het kader van de Jeugdwet. Begin 2024 wordt uw raad geïnformeerd over de voortgang en de eerste opbrengsten van de pilot.

5. Bijlagen

-